

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/176/2016
Identifikačné číslo spisu:	2107215231
Dátum vydania rozhodnutia:	23.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Rudolf Čirč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2107215231.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu MUDr. J. Y., bývajúceho v O., J.. T. XXX/X, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Limbová 2, o porušení práva zaručeného ústavným článkom 19 ods. 1 Ústavy SR a uloženie povinnosti vydať osvedčenie zápočtu pre účely sociálneho poistenia a priznanie nároku na primerané odškodnenie, vedenom Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 16C/8/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 15. júla 2014 sp. zn. 26Co/16/2013, takto

rozhodol:

Dovolacie konanie zastavuje.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozhodujúci o odvolaní žalobcu, označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Trnava (ďalej len „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 2. októbra 2012 č. k. 16C/8/2008-118, ktorým prvoinštančný súd zamietol návrh žalobcu. Potvrdenie rozsudku prvoinštančného súdu odôvodnil odvolací súd jeho vecnou správnosťou, stotožňujúc sa s názorom súdu prvého stupňa, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal ani naliehavý právny záujem na ním požadovaných určeníach.

2. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Namietal nezákonnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa aj odvolacieho súdu. Prvoinštančný súd uznesením z 19. mája 2015 č. k. 16C/8/2008-175 vyzval dovolateľa na odstránenie nedostatku zastúpenia dovolateľa advokátom. Dovolateľ však nedostatok svojho zastúpenia advokátom však neodstránil. Pre úplnosť v tejto časti možno ešte uviesť, že uznesením vyzývajúcim na odstránenie nedostatku právneho zastúpenia dovolateľa, prvoinštančný súd dovolateľa poučil o možnosti poskytnutia právnej pomoci zo strany Centra právnej pomoci účastníkom, ktorí o to požiadajú a u ktorých sú splnené predpoklady oslobodenia od súdnych poplatkov (vrátane poučenia, že ak v určenej lehote 10 dní, počítanej od doručenia uznesenia, nepríde k predloženiu plnomocenstva udeleného dovolateľom

zvolenému advokátovi ani k oznámeniu a doloženiu, že dovolateľ požiadal Centrum právnej pomoci o poskytnutie mu právnej pomoci, predstavovanej zastupovaním advokátom v dovolacom konaní, dovolací súd konanie zastaví).

3. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), ktorému bola vec na rozhodnutie predložená až po 1. júli 2016 (14. septembra 2016) a ktorý tak k rozhodovaniu v tejto veci mohol pristúpiť až za účinnosti C. s. p., postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Nakoľko však prvoinštančný i odvolací súd rozhodli ešte pred 1. júlom 2016 a rovnako ešte za účinnosti O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) došlo i k podaniu dovolania aj vydaniu uznesenia prvoinštančného súdu, vyzývajúceho dovolateľa na odstránenie väd podania, v záujme rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.), bolo potrebné si predovšetkým vyriešiť otázku existencie podmienok konania o dovolaní a možnosti následného postupu dovolacieho súdu (s prihliadnutím na to, že nová úprava procesného práva oproti tej skoršej predpokladá čiastočne odchylný postup pri odstraňovaní väd dovolania a tiež iný spôsob naloženia s dovolaním v prípade nesplnenia podmienky dovolacieho konania, spočívajúcej v principiálnom povinnom zastúpení dovolateľa advokátom).

4. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednávanie dovolaní a rozhodovanie o nich ostala zachovaná i po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. i nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), v rámci skúmania splnenia podmienok, za ktorých môže o dovolaní konať dospel k záveru, že tieto podmienky (konania) nie sú splnené.

5. Podľa § 161 ods. 1 C. s. p. ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Táto úprava sa až na možnosť ustanovenia zákonnej odchýlky od vymedzeného pravidla zhoduje so skoršou úpravou procesného práva, podľa ktorej kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (tu por. § 103 O. s. p.).

6. Podľa § 161 ods. 2 C. s. p. ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. Podľa odseku 3 rovnakého zákonného ustanovenia ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie; pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a ak sa nepodari nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví. V týchto prípadoch ide (až na nahradenie slovného spojenia „podmienky konania“ synonymom „procesné podmienky“) o úplné prevzatie skoršej úpravy, nachádzajúcej sa v ustanoveniach § 104 ods. 1 vety prvej a ods. 2 O. s. p.

7. Podľa § 429 ods. 1 C. s. p. dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť taktiež spísané advokátom. Podľa odseku 2 tu citovaného ustanovenia povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. U týchto ustanovení sa nová úprava procesného práva od tej skoršej (formulovanej v ust. § 241 ods. 1

vety druhej O. s. p.) líši už výraznejšie. Nie je to len pre rozšírenie výnimky z pravidla povinného zastúpenia dovolateľa advokátom aj na prípady sporov s ochranou slabšej strany sporu, v ktorých bude postačujúcim zastupovanie dovolateľa na to určenou osobou či organizáciou, pokiaľ táto bude reprezentovaná zamestnancom alebo členom s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, ale predovšetkým pre zakotvenie novej podmienky uskutočnenia dovolacieho konania, ktorou je to, aby aj všetky podania v takomto konaní (dovolanie z toho nevynímajúc) boli spísané advokátom.

8. Okrem už uvedeného je tu však tiež ustanovenie § 393 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého odvolací súd v písomnom vyhotovení rozhodnutia uvedie (o. i.) poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní; § 436 ods. 1 rovnakého zákona, podľa ktorého ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania; § 438 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak a napokon i § 447 písm. e/ tohto právneho predpisu, podľa ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429.

9. Nedostatok povinného zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu tradične ponímaný ako nedostatok podmienky konania (dnes procesnej podmienky), ktorý bráni uskutočneniu konania o dovolaní a ktorý je pri neodstránení vady ani na výzvu súdu spojenú s príslušnými poučeniami dôvodom zastavenia dovolacieho konania. Nová úprava procesného práva síce nespĺnenie tejto a aj ďalšej podmienky dovolacieho konania, predstavovanej spísaním dovolania a ďalších podaní dovolateľa advokátom, sankcionuje odmietnutím dovolania, ale aby k nemu mohlo dôjsť, musí tu byť stav kumulatívneho nespĺnenia oboch takýchto podmienok. Takýto stav však logicky musí byť vylúčený v dovolacích konaniach začatých pred 1. júlom 2016 (o aké ide aj v prejednávanej veci), v ktorých jednak rozhodné právo nepočítalo aj s podmienkou spísania dovolania (resp. ďalších podaní dovolateľa) advokátom, okrem toho však nepredpokladalo ani prvotné poučenie strany sporu o podmienkach, za ktorých bude možné uplatniť právo brojiť proti skorším rozhodnutiam dovolaním.

10. V odvolacích konaniach skončených do 30. júna 2016 vrátane nie je z čoho vyvodiť primárnu povinnosť odvolacieho súdu na vypravenie písomného vyhotovenia rozhodnutia náležitosťami podľa § 393 ods. 1 C. s. p. a dôsledkom neexistencie takejto povinnosti je, že tu nemôže prísť do úvahy ani sekundárna povinnosť súdu prvej inštancie odstraňovať vady dovolania podľa § 436 ods. 1 C. s. p.

11. V prejednávanej veci dovolateľ (žalobca ako fyzická osoba) právnické vzdelanie nemá a pre začatie dovolacieho konania, ako aj pre pristúpenie súdu prvej inštancie k odstraňovaniu vád dovolania ešte pred 1. júlom 2016 nešlo uvažovať o tom, žeby tu mohlo ísť o výnimku z pravidla podľa § 429 ods. 2 písm. c/ C. s. p. Pretože v čase začatia dovolacieho konania dovolateľ zastúpený advokátom nebol, súd prvej inštancie ho (uznesením) vyzval na odstránenie tejto vady vrátane poučenia, akým spôsobom možno vadu odstrániť (buď predložením plnomocenstva pre advokáta zvoleného si samým dovolateľom alebo oznámením a doložením, že došlo k podaniu žiadosti Centru právnej pomoci, aby dovolateľovi nedostatok príslušnej podmienky dovolacieho konania pomohlo odstrániť ono). Dovolateľ však na výzvu uvedenú vadu neodstránil.

12. Ak preto dovolateľ neodstránil nedostatok procesnej podmienky dovolacieho konania ani na výzvu súdu, najvyššiemu súdu neostalo iné, než dovolacie konanie podľa § 161 ods. 3 C. s. p. v spojení s § 438 ods. 1 C. s. p. zastaviť (bez toho, aby sa mohol zaoberať vecnou správnosťou dovolaním napádaného rozhodnutia).

13. O náhrade trov dovolacieho konania bolo potom rozhodnuté podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 256 ods. 1 C. s. p., keď zastavenie dovolacieho konania procesne zavinil žalobca, no žalovanej preukázateľne žiadne trovy (majúce sa nahradiť) nevznikli. V súvislosti so správnu interpretáciou § 262 ods. 1 a 2 C. s. p. dovolací súd poznamenáva, že dvojfázové rozhodovanie o trovách konania v zmysle tohto ustanovenia, predpokladajúce 1. rozhodnutie v rámci rozhodnutia končiaceho konanie len o nároku

na náhradu trov konania a 2. až následné rozhodnutie prvoinštančného súdu o výške náhrady má zmysel len pri pozitívnom vyriešení otázky nároku na náhradu a naopak taký zmysel postráda, ak výsledkom uvažovania o nároku na náhradu je záver o neexistencii takéhoto nároku u žiadnej zo strán sporu (u jednej preto, že ju na to nedisponuje výsledok konania a u druhej preto, že tu buď niet trov majúcich sa nahradiť, alebo sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, odôvodňujúce nepriznanie náhrady).

14. Toto uznesenie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.